

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PANDEMİ DÖNEMİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMLARI VE ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİ: KONYA İLİ ÖRNEĞİ

The Relationship Between University Students' Social Media Usage and Social Support They Perceived During the Pandemic Period: The Case of Konya Province

Elmas Aybike YILMAZ¹

ÖZET

Bu araştırmada Konya ilindeki üniversite öğrencilerinin pandemi dönemindeki sosyal medya kullanımlarının algıladıkları sosyal destek ile ilişkisini incelemek amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın örneklemini KTO Karatay Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Konya Gıda ve Tarım Üniversitesinde eğitim görmekte olan ve kolayda örnekleme tekniğiyle seçilmiş toplam 342 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin %89,2'sinin pandemi döneminde sosyal medya kullanım süresinde ve sıklığında artış olmuştur ve %54,1'inin pandemi döneminde ortalama sosyal medya kullanım 3 saatten fazladır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin aileden, arkadaştan ve özel insan algıladıkları sosyal destek puanlarının belirsizlik ve sağlığa yönelik riskler nedeniyle çeşitli kaygı unsurlarını içerisinde barındıran pandemi dönemine ilişkin pandemiden önce aile ile birlikte yaşama/yaşamama, online eğitim döneminde ailenin yanına geri dönmüş olma/olmama değişkenlerine göre farklılaştığı bulunmuştur. Buna ek olarak; online eğitim döneminde ailesinin yanına dönmeyen katılımcıların daha yüksek oranda sosyal medyayı fikir alışverişinde bulunmak için kullandığı görülmüştür. Ayrıca sosyal medyayı arkadaşlarla iletişimde bulunmak, mesaj göndermek ve almak, fikir alışverişinde bulunmak ve bilgiye erişim gibi amaçlarla kullanma puanları ile katılımcıların arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu kapsamda sosyal medyada kurulan iletişimin gençler tarafından sosyal destek olarak algılanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

It was aimed to examine the relationship between the social media use of university students in Konya during the pandemic period and the perceived social support in this study. The sample of the study, in which the relational scanning model was used, consists of 342 volunteer students selected by convenience sampling technique and studying at KTO Karatay University, Selçuk University, Necmettin Erbakan University and Konya Food and Agriculture University. It was observed that 89.2% of the sample had an increase in the duration and frequency of social media use during the pandemic and 54.1% of the sample had social media use more than 3 hours during the pandemic period. As a result of the research, it was found that university students' perceived social support scores from family, friends and special people differ according to variables related to the pandemic period, which includes various anxiety factors due to the uncertainty and risks to health. These variables are living / not living with the family before the pandemic and being / not returning to the family during the online education period. In addition; it was observed that the participants who did not return to their families during the online education period used social media to exchange ideas at a higher rate. In addition, a positive and significant relationship was found between the scores of using social media for purposes such as communicating with friends, sending and receiving messages, exchanging ideas and accessing information, and the social support scores perceived by the participants from their friends. In this context, it has been concluded that the communication established on social media can be perceived as social support by young people.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, sosyal medya, sosyal destek

Keywords: Pandemic, social media, social support

1. ORCID: 0000-0001-5878-8855

1. Yüksek Lisans Öğrencisi, KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Disiplinler Arası Aile Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı, elmas.aybike.yilmaz@gmail.com

*YILMAZ, E., A. (2022). "Üniversite Öğrencilerinin Pandemi Döneminde Sosyal Medya Kullanımları ve Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişki: Konya İli Örneği", *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 9, S. 26, s.169-186.
Makale Geliş Tarihi: 15 Aralık 2021 Kabul Tarihi: 30 Mart 2022

EXTENDED ABSTRACT

Individuals develop various coping strategies when they encounter situations that force them psychologically, socially and economically, such as the COVID-19 pandemic. Using social support elements by interacting with the social environment is one of these strategies. Theoretical information in the literature show the various benefits of social support mechanisms in individual and social dimensions. In addition, various social media applications are creating a global social media society by gaining more and more space in the lives of individuals day by day. Social media offers individuals a new area where they can establish social relationships and interact, apart from the traditional environments (home, school, neighborhood, workplace) where they are accustomed to maintaining their social relationships. After the COVID-19 pandemic was declared, measures and rules such as social distance, social isolation, quarantine, curfew began to enter the lives of individuals around the world. Statistics reveal that this new life order specific to the pandemic period may have caused an increase in the duration of social media use and the number of people using social media. In this context, in this study, it was aimed to examine the relationship between the social media use of university students in Konya during the pandemic period and the perceived social support of university students in Konya. The research was designed as a quantitative research and a relational survey model was used. The sample of the study consists of 342 volunteer students selected by convenience sampling technique among students studying at KTO Karatay University, Selcuk University, Necmettin Erbakan University and Konya Food and Agriculture University in Konya. The fact that the pandemic period requires students to return to their families mostly and to communicate with their friends mostly through social media rather than face-to-face due to health precautions during this period was used as an advantage for this research. Thus, a sample was obtained in which perceived social support from families and perceived social support through social media could be observed in a period of uncertainty and anxiety caused by health risks. Personal Information Form, Multidimensional Perceived Social Support Scale and Social Media Usage Purposes Scale were used to collect data. After the analysis, it was found that the perceived social support scores from the family ($t=2.83$, $p=0.05$) of the participants who lived with their families while attending university before the pandemic were significantly higher than the participants who did not live with their families while attending university before the pandemic, and that the perceived social support scores from the special person ($t=-2.42$, $p<0.05$) of the participants who did not return to their families during the period of online education were significantly higher than the participants who returned. In addition, it was observed that the participants who had an increase in the frequency and duration of social media use after the pandemic used social media for fun/relaxation ($t=3.29$, $p<0.05$) and to spend their spare time ($t=3.92$, $p<0.05$) at a significantly higher rate than the participants who did not and that the participants who did not return to their families during the online education period used social media to exchange ideas ($t=-2.31$, $p<0.05$) at a significantly higher rate than the participants returned. Also, a positive and significant relationship was found between the scores of using social media for communicating with friends, sending and receiving messages, exchanging ideas and accessing information, and perceived social support scores from friends. This research provides evidence that communication and interactions on social media are perceived as social support. This research shows that face-to-face communication, direct interaction and spending time together are still important for social support perceptions, but young people have started to regulate their social support mechanisms in accordance with the social media age. Considering that social support is a key concept for many psychological and social problems; it is noteworthy to understand how the social support perceptions of today's youth, who will be the elders of the future, are transformed in the age of social media.

GİRİŞ

SARS-CoV-2 (COVID-19)'nin yeni keşfedilmiş bir çeşit koronavirüsten kaynaklanan bulaşıcı bir hastalık olduğu bilinmektedir. 30 Ocak 2020'de, Acil Durum Komitesi'nin tavsiyelerini takiben DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) Genel Direktörü, yeni COVID-19 salgınının Uluslararası Öneme Sahip Halk Sağlığı Acil Durumu olduğunu tüm dünyaya açıklamıştır. Bu takip eden süreçte; sosyal mesafe, sosyal izolasyon, karantina, sokağa çıkma yasağı gibi önlemler dünya genelinde bireylerin hayatına girmeye başlamıştır (DSÖ, 2021).

Bireylerin hayatına giren bu önlemler, pandemi dönemine özgü yeni alışkanlıkların ve günlük rutinlerin oluşmasına veya var olan bazı alışkanlıklara ve günlük rutinelere daha fazla zaman ayrılmasına neden olmuştur. Global Web Index (2020) tarafından dünya genelinde 13 farklı ülke üzerinde yapılan, COVID-19 salgını döneminde bireylerin evde neler yaparak vakit geçirdiklerini konu alan araştırmanın sonuçlarına göre “daha fazla haber programı izleme” en yüksek paya sahip kategori olmuştur. Bunun hemen ardından %53'lük bir oranla “aile ile sosyalleşmeye daha fazla zaman harcama”, %45'lik bir oranla “WhatsApp gibi mesajlaşma servislerini daha fazla kullanma” ve %44'lük bir oranla “Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal medya uygulamalarında daha fazla zaman harcama” gelmektedir. Araştırmada bu kategoriler dışında 16 kategori daha bulunmaktadır. Aynı araştırmaya göre “Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal medya uygulamalarında zaman harcama” oranı kuşaklar arasında farklılaşma göstermektedir. Bu oran Z kuşağı için %30, Y kuşağı için %24, X kuşağı için %16 şeklindedir.

We Are Social (2021) tarafından yayınlanan Digital 2021 Global Overview raporuna göre; Ocak 2020'den Ocak 2021'e kadarki süre zarfında internet kullanıcı sayısı yıllık %7,3 (317 milyon), sosyal medya kullanıcı sayısı yıllık %13,2 (490 milyon), mobil kullanıcı sayısı yıllık %1,8 (93 milyon) artış göstermiştir. Geçen yıla göre en çok artış sosyal medya kullanıcı sayısında olmuştur. Türkiye'de ise sosyal medya uygulamalarını kullanan kişi sayısı 6 milyon gibi bir rakamla %11 oranında artış göstermiştir. Bu rakam, Ocak 2021'deki Türkiye toplam nüfusunun % 70,8'ine eşittir.

Sosyal medyanın bireylerin hayatına girmesiyle birlikte sosyal ilişkilerini sürdürmeye alışık oldukları geleneksel ortamların (ev, okul, mahalle, iş yeri) dışında sosyal ilişki kurabilecekleri ve etkileşime girebilecekleri yeni bir alan ortaya çıkmıştır. Yeni medya, eski medyadan farklı olarak daha kolay erişim ve ortadan kalkın sınırlar sunmaktadır. Bu durum artan enformasyon arzına yol açmaktadır (Yegen, 2013: 120). Nitekim dumanla haberleşmeden bugünkü kitle iletişim teknolojilerine ve sosyal medya uygulamalarına kadar uzanan süreç incelendiğinde insanların çevresiyle etkileşim kurma ihtiyacının tüm dönemlerde ortak olduğu görülmektedir (Kara, 2013: 7).

Sosyal medya uygulamaları bireylere küresel boyutta iletişim ve bilgiye erişim imkanı sunmaktadır. Pandemi döneminde bireylerin artan sosyal medya kullanımı davranışlarına yönelik yapılan araştırmalar sosyal medyanın kaygı üzerinde bir tampon etkisi yarattığını ortaya koymaktadır. Bu etkinin bilgiye erişim, belirsizliğin azalması ve aynı sorunla baş eden diğer bireylerle iletişim ve etkileşimin bir sonucu olduğu görülmüştür (Marzouki, Salem Aldossari ve Veltri, 2021: 7-8). Nitekim sorunların evrenselliği Yalom (2012) tarafından da tedavi edici bir etmen olarak ortaya konulmuştur. Tüm bunlara ek olarak; bireyler kaygıyla baş edebilmek için içsel ve dışsal kaynaklarını kullanma eğilimindedirler. Sosyal destek, bireylerin kullanmaya eğilimli olduğu temel dışsal kaynaklardan biridir (Taylor, Anne Peplau ve Sears, 2015: 465). Nitekim gençler ve yetişkinler üzerinde yapılan araştırmalar, algılanan sosyal destek arttıkça stres, anksiyete ve depresyon düzeylerinin azaldığını ve algılanan sosyal desteğin etkili baş etme yöntemlerinin geliştirilmesiyle ilişkili olduğunu ortaya

koymaktadır (Bedel ve Kutlu, 2018: 116-117; Çetinkaya ve Korkmaz, 2019: 100; Karaçam, Dönmez, Doğan ve Üstündağ, 2021: 67). Bu araştırma sonuçları incelendiğinde; bireylerin, içerisinde belirsizliği barındıran ve sağlık için bir tehdit oluşturan COVID-19 pandemisi sırasında bilgiye erişmeye, sosyalleşmeye, diğerleriyle iletişim ve etkileşim kurmaya ihtiyaç duyduğu ve sosyal medyanın bu anlamda işlevsel olabileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bununla birlikte, bireyleri sosyal medyayı çeşitli amaçlarla kullanabilmektedir. Bireyler; eğlenmek ve rahatlamak, boş zamanları değerlendirmek, müzik dinlemek gibi amaçlarla da sosyal medya uygulamalarına yönelebilmektedirler (Solmaz vd., 2013: 28-30). Bu kapsamda, bu araştırma bireylerin sosyal medyayı iletişim ve etkileşim kurma amacıyla kullanımları ve algıladıkları sosyal destek arasındaki ilişkiyi incelemektedir.

1. Sosyal Destek Kavramının Teorik Temelleri

Çevresel değişkenlerin insan davranışı üzerindeki gözlemlenebilir etkileri, davranışçı psikologlar ve araştırmacılar tarafından araştırılmaya başlanmıştır. Davranışçılığın ilk yıllarında araştırmacılar hayvan deneyleri ve nesnel gözlemler aracılığıyla etki-tepki ilişkisini insan davranışı üzerindeki ilişkisi incelemişlerdir. Bununla birlikte daha ilerleyen yıllarda, Albert Bandura tarafından literatüre Sosyal Bilişsel Teori kazandırılmıştır. Bandura; ilk davranışçılardan farklı olarak bireyi, davranışsal tepkileri dışsal uyarıcı tarafından başlatılan bir makine gibi değil, daha çok çevresiyle kurduğu sosyal ilişkiler içerisinde, bilişsel özelliklerini de dahil ederek ele almıştır. Bu bağlamda bireylerin çevresindeki insanları gözlemleyerek, onları taklit ederek, dolaylı pekiştirmeler aracılığıyla da öğrenme süreci içerisine girebileceğini savunmuştur. Bunun yanında; temelleri hümanizm ve hümanist psikolojiye dayanan psikoloji alanındaki güncel yaklaşımlardan biri olan Pozitif Psikoloji kapsamında yapılan araştırmalarda sosyal ilişkilerin ve sosyal desteğin bireylerin psikolojik iyi oluşları üzerindeki olumlu etkisi doğrudan ele alınmaktadır (Schultz ve Schultz, 2007: 505).

Toplumdaki bireylerin sahip olduğu sosyal destek ağları bir sosyal sermaye oluşturduğu için ülkelerin refah düzeyleri üzerinde de etkilidir. Bu anlamda, sosyal destek kavramı sosyal boyutta da karşımıza çıkan önemli bir kavramdır (Putnam, 1994: 6-7).

Kurt Lewin tarafından ilk kez literatüre kazandırılan Zihinsel Alan Kuram'ı da sosyal destek ile ilgili çalışmalar için temel oluşturduğu öne sürülen kuramlardan biridir. Lewin fizikteki manyetik alan konularından ilham alarak insan zihinsel yapısını tamamen bir sistem teorisi içerisinde açıklamıştır. Bireyi ötekilerle kurduğu ilişki sistemi bağlamında ele almıştır (Özakkaş, 2018: 6).

Literatür incelendiğinde “sosyal destek” kavramının bilimsel anlamda ilk kullanımının 1970’li yıllara dayandığı görülmektedir (Abay Alyüz, 2020: 119). John Cassel; 1976 tarihli bir makalesinde bir kişinin sosyal ilişkilerinin kalitesinin, yani ilişkilerinin destekleyici olmaktan çok stresli olma derecesinin (veya tam tersi) genetik donanım, beslenme, fiziksel aktivite gibi unsurlardan bağımsız olarak hastalığa yatkınlığını etkilediğini ifade etmiştir. Cassel’in bu görüşü, hayvan deneylerinden ve çeşitli insan popülasyonları üzerindeki gözlemsel çalışmalardan elde edilen bulguların bir sentezine dayanmaktadır. Araştırmaları dönemin epidemiyoloji alanında çığır açmıştır. Çünkü çevresel stres faktörleri ile biyolojik yaşlanma ve hastalıklar arasındaki ilişkiyi ortaya koyan ilgi çekici sonuçlara ulaşmıştır. Cassel bir epidemiyolog ve aynı zamanda memleketi Güney Afrika’da birinci basamak hekim olarak çalışmış bir bilim insanıydı. 1950’lerde Güney Afrika’da hızla yaygınlaşmaya başlayan kentleşmeye karşı, geleneksel sosyal destek sistemlerine tutunmaya çalışan Güney Afrikalılar üzerine yaptığı gözlemlerinin onun bu çalışmaların ilham olduğu düşünülmektedir (James, 2017: 1032).

Görüldüğü gibi “sosyal destek” kavramının bilimsel literatürde ilk kullanımı, ekonomik ve teknolojik gelişmelerin toplumsal hayatı ve insan ilişkilerini etkileyeme başlamasıyla birlikte olmuştur. Bu bağlamda ekonomik, teknolojik gelişmelerdeki ve toplumsal hayat dinamiklerindeki değişimlere bağlı olarak “sosyal destek” kavramının devamlı yeniden ele alınması gerekmektedir.

2. Sosyal Destek Bağlamında Sosyal Medya

İletişim; kişiler ve gruplar arasında, sözlü ya da diğer araçlar vasıtasıyla gerçekleştirilen bilgi alışverişini kapsamaktadır (Giddens, 2008: 401). Sosyal medya; kullanıcılar arasında bilgi alışverişini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınırsa -ki sosyal desteğin temel bileşenlerinden biri de bilgi alışverişidir- iletişim araçları ve sosyal medya uygulamalarına ilişkin bazı kuramları ele almak faydalı olacaktır.

Horold Innis ve Marshall McLuhan’a göre iletişim araçları zamanla kolay taşınabilir hale gelmiş ve bu durum onlara bağımlı olan ve etkiledikleri toplumun gittikçe daha çok büyümesini sağlamıştır. Radyonun ve televizyonun gündelik hayata yerleştiği bir toplumla, bunların icadından önce gazetelerin, mektupların olduğu bir toplum artık farklı toplumlardır (Giddens, 2008: 401-407). Günümüzde ise sosyal medya uygulamaları kitle iletişim araçlarından daha fazla kullanılır hale gelmiştir. Sosyal medyadaki iletişim ortamı ise doğası gereği sosyaldir çünkü kullanıcılar arasında sosyal etkileşim yaratma ve bunlardan yararlanma sosyal medya uygulamalarının var oluşunun temel koşuludur (Carr ve Hayes, 2015: 11).

Sosyal medya kullanıcılarına sunduğu sosyal etkileşim dışında kullanıcıların takipçileri ve takip ettiklerinden oluşan gruplara sahip olma fırsatı da sunmaktadır (Lin ve Kishore, 2021: 1). Yalom (2012: 17)’un kendi kendine yardım grupları bağlamında tanımladığı tedavi edici etmenler arasında bilgi aktarımı, biraylerarası öğrenme, bireylerin birbirlerini taklit ederek öğrenmesi, bireylerin birbirine umut aşılması bulunmaktadır.

Bu bağlamda düşünüldüğünde sosyal medyanın gün geçtikçe daha fazla gündelik pratiklerin içerisine girdiği bir toplumu da incelemek için farklı bakış açıları gerekecektir. Nitekim bu çalışmada da sosyal destek kavramı yeni sosyal medya toplumu bağlamında ele alınacaktır.

Buna ek olarak; pandemi döneminde, ailesiyle birlikte yaşamayan üniversite öğrencileri ailelerinin yanına dönmüş, aileleriyle birlikte yaşanan öğrenciler de pandemi öncesi döneme kıyasla ev içerisinde daha uzun süre birlikte olmuşlardır. Ayrıca pandemi dönemi alışılmadık bir şekilde öğrencilerin akranlarıyla yüz yüze iletişimini kesintiye uğratmıştır. Bireylerin sosyal ilişkilerine yönelik algılamaları ve sosyal çevrelerindeki bireylere yönelik tutumları deneyimlerinden ve gözlemlerinden elde ettiği bilgilerle oluşmaktadır. Heider’in, Rosenberg’in ve Abelson’un bilişsel dengeleme kuramlarının da açıkladığı gibi bireyler sosyal çevrelerindeki bireyleri gözlemleyerek onlar hakkında tutarlı bilgiler toplama eğilimindedir (Kağıtçıbaşı ve Cemalçılar, 2017: 164-165). Bu kapsamda, pandemi dönemini gençlerin sosyal destek algılarını yeniden yapılandırmaları için yeni deneyimleri ve yeni gözlem fırsatlarını içeren bir dönem olarak ele almak mümkündür.

3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Konya ilindeki üniversite öğrencilerinin pandemi döneminde sosyal medya kullanımının algıladıkları sosyal destek ile ilişkisini incelemektir. Bu amaç kapsamında şu sorulara yanıt aranacaktır: üniversite öğrencilerinin ailelerinden algıladıkları sosyal destek, arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek ve özel insandan algıladıkları sosyal destek puanları;

- pandemiden önce aile ile birlikte yaşama/yaşamama değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- online eğitim döneminde ailenin yanına geri dönmüş olma/olmama değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- pandemiden sonra sosyal medya kullanım süresinde ve sıklığında artış olması/olmaması değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- pandemi döneminde ortalama sosyal medya kullanım süresi değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- en çok kullanılan sosyal medya uygulaması değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- ile sosyal medyanın farklı kullanım amaçları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

4. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma nicel bir araştırma olarak tasarlanmıştır ve araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini; Konya ilinde, KTO Karatay Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Konya Gıda ve Tarım Üniversitesinde eğitim görmekte olan öğrenciler arasından kolayda örnekleme tekniğiyle seçilmiş toplam 342 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada veriler bir veri toplama aracı olan anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama sürecinden önce KTO Karatay Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı alınmıştır. Gönüllü katılımcılara Kişisel Bilgi Formu; Eker, Arkar ve Yıldız (2001) tarafından hazırlanan 12 maddelik Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Solmaz ve diğerleri (2013) tarafından hazırlanan 11 maddelik Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği dağıtmış, uygun biçimde doldurmaları istenmiştir. Ölçeklerin yazarlarından kullanım izni alınmıştır. Verilerin analizi IBM SPSS Statististik 21 paket programıyla yapılmıştır.

5. Bulgular

Verilerin dağılımına ilişkin normallik varsayımını test edebilmek için basıklık ve çarpıklık katsayıları incelenmiştir. Üniversite öğrencilerinin ailelerinden algıladıkları sosyal destek, arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek ve özel insandan algıladıkları sosyal destek puanları ve algıladıkları sosyal destek toplam puanlarına ilişkin basıklık ve çarpıklık katsayıları sırasıyla .021/-.926, -1.593/-.039, .353/-1.019, -.606/-.349 şeklindedir. Sosyal medya kullanım amaçları ölçeğinin madde puanlarına ilişkin basıklık ve çarpıklık katsayıları sırasıyla -.422/-.315, .072/-.778, -.377/-.581, -1.271/-.046, -.908/-.400, -.675/-.545, .684/-1.091, -1.098/.141, -1.086/-.146, -1.116/-.166, .263/-.933 şeklindedir. George & Mallery (2012), ± 1.0 arasındaki basıklık değerinin çoğu psikometrik amaç için oldukça kabul edilir olduğunu ancak çoğu durumda ± 2.0 arasındaki bir değerlerin de kabul edilebilir olduğunu ifade etmektedir. Bu kapsamda, veri dağılımının normal olduğu varsayımından hareket edilerek veri analizi için parametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 1. Örneklemin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N (Sayı)	% (Yüzde)
Kadın	275	80,4
Erkek	67	19,6

Araştırmanın örnekleminin büyük bir çoğunluğu kadınlardan oluşmaktadır. Örneklemin %80.4'ü kadınlardan, %19.6'sı erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Örneklemin Yaşa Göre Dağılımı

Yaş	N (Sayı)	% (Yüzde)
18	5	1,5
19	47	13,7
20	66	19,3
21	85	24,9
22	62	18,1
23	34	9,9
24	20	5,8
24+	23	6,8

Araştırmanın örnekleminin yaş ortalaması 21.52'dir. Örneklemin %13.7'si 19, %19.3'ü 20, %24.9'u 21, %18.1'i 22 yaşındadır. Örneklemin geri kalanı 18, 23, 24 ve 24 üstü yaşıdadır.

Tablo 3. Örneklemin Eğitimin Sürdürüldüğü Üniversiteye Göre Dağılımı

Eğitimin Sürdürüldüğü Üniversite	N (Sayı)	% (Yüzde)
Selçuk Üniversitesi	132	38,6
Necmettin Erbakan Üniversitesi	88	25,7
KTO Karatay Üniversitesi	119	34,8
Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi	3	0,9

Araştırmanın örnekleminin %38.6'sı Selçuk Üniversitesi'nde, %34.8'i KTO Karatay Üniversitesi'nde, %25.7'si Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde ve geri kalanı Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi'nde eğitim görmektedir.

Tablo 4. Pandemiden önce üniversiteye devam ederken ailenizle birlikte mi yaşıyordunuz?

Pandemiden önce üniversiteye devam ederken ailenizle birlikte mi yaşıyordunuz?	N (Sayı)	% (Yüzde)
Evet	216	63,2
Hayır	126	36,8

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu pandemiden önce üniversiteye devam ederken ailesi ile birlikte yaşamaktadır. Katılımcıların %63.2'si pandemiden önce ailesiyle birlikte yaşarken, % 36.8'i ailesiyle birlikte yaşamamaktadır.

Tablo 5. Pandemiden önce üniversiteye devam ederken nerede yaşıyordunuz?

Pandemiden önce üniversiteye devam ederken nerede yaşıyordunuz?	N (Sayı)	% (Yüzde)
Öğrenci Evi	17	5
Öğrenci Yurdu	99	28,9
Diğer	10	2,9

Pandemiden önce üniversiteye devam ederken ailesiyle birlikte yaşamayan katılımcıların %28.9'u öğrenci yurdunda, % 5'i öğrenci evinde, geri kalanı ise başka bir konaklama türünde yaşamaktadır.

Tablo 6. Online eğitim döneminde ailenizin yanına geri döndünüz mü?

Online eğitim döneminde ailenizin yanına geri döndünüz mü?	N (Sayı)	% (Yüzde)
Evet	108	85,7
Hayır	18	14,3

Pandemiden önce üniversiteye devam ederken ailesiyle birlikte yaşamayan katılımcıların büyük bir çoğunluğu online eğitim döneminde ailesinin yanına geri dönmüştür. Ailesi ile birlikte yaşamayan katılımcıların %85.7'si online eğitim döneminde ailesinin yanına geri dönerken, %14.3'ü geri dönmemiştir.

Tablo 7. Pandemiden sonra sosyal medya kullanım sürenizde ve sıklığınızda bir artış oldu mu?

Pandemiden sonra sosyal medya kullanım sürenizde ve sıklığınızda bir artış oldu mu?	N (Sayı)	% (Yüzde)
Evet	305	89,2
Hayır	37	10,8

Katılımcıların çok büyük bir çoğunluğunun pandemiden sonra sosyal medya kullanım süresinde ve sıklığında artış olmuştur. Katılımcıların %89.2'sinin pandemi döneminde sosyal medya kullanım süresinde ve sıklığında artış olurken, %10.8'inin olmamıştır.

Tablo 8. Pandemi döneminde ortalama sosyal medya kullanım süreniz ne kadar?

Pandemi döneminde ortalama sosyal medya kullanım süreniz ne kadar?	N (Sayı)	% (Yüzde)
1 saatten az	15	4,4
1-3 saat	142	41,5
3 saatten fazla	185	54,1

Katılımcıların çoğunluğunun pandemi döneminde ortalama sosyal medya kullanım süresi 3 saatten fazladır. Katılımcıların %54.1'inin pandemi döneminde ortalama sosyal medya kullanım 3 saatten fazla, %41.5'inin 1-3 saat arası, %4.4'ünün 1 saatten azdır.

Tablo 9. En çok Kullanılan Sosyal Medya Uygulaması

En çok hangisini kullanıyorsunuz?	N (Sayı)	% (Yüzde)
Instagram	258	75,4
Twitter	28	8,2
Facebook	3	0,9
Diğer	53	15,5

Katılımcıların çok büyük bir çoğunluğu en çok kullandığı sosyal medya uygulaması Instagram 'dır. Katılımcıların %75.4'ü en çok Instagram, %8.2'si en çok Twitter, % 0.9'u en çok Facebook, %15.5'i en çok başka bir sosyal medya uygulaması kullanmaktadır.

Tablo10. Algılanan Sosyal Destek Puanlarının Pandemi Önce Aile ile Birlikte Yaşama/Yaşamama Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Pandemiden önce üniversiteye devam ederken ailenizle birlikte mi yaşıyordunuz?	N	X	SS	t	p
Özel İnsandan Algılanan Sosyal Destek	Evet	216	4,12	2,36	0,21	0,83
	Hayır	126	4,06	2,27		
Aileden Algılanan Sosyal Destek	Evet	216	5,59	1,42	2,83	0,05
	Hayır	126	5,12	1,59		
Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek	Evet	216	5,57	1,56	0,15	0,87
	Hayır	126	5,54	1,37		
Algılanan Sosyal Destek Toplam	Evet	216	5,09	1,37	1,21	0,22
	Hayır	126	4,91	1,31		

Tablo 10 incelendiğinde pandemiden önce üniversiteye devam ederken ailesiyle birlikte yaşayan ve yaşamayan katılımcıların arasında özel insandan ($t=0.21$, $p>0.05$), arkadaştan ($t=0.15$, $p>0.05$) algıladıkları ve toplam ($t=1.21$, $p>0.05$) algıladıkları sosyal destek puanlarının anlamlı bir farklılaşma

göstermediği gözlenmektedir. Bununla birlikte, ailelerinden algıladıkları sosyal destek puanının anlamlı bir farklılaşma gösterdiği gözlemlenmektedir. Bu kapsamda pandemiden önce üniversiteye devam ederken ailesiyle birlikte yaşayan katılımcıların ailelerinden ($t=2.83$, $p=0.05$) algıladıkları sosyal destek puanlarının, pandemiden önce üniversiteye devam ederken ailesiyle birlikte yaşamayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 11. Algılanan Sosyal Destek Puanlarının Online Eğitim Döneminde Ailenin Yanına Geri Dönmüş Olma/Olmama Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Online eğitim döneminde ailenizin yanına geri döndünüz mü?	N	X	SS	t	p
Özel İnsandan Algılanan Sosyal Destek	Evet	108	3,87	2,25	-2,42	0,01
	Hayır	18	5,25	2,13		
Aileden Algılanan Sosyal Destek	Evet	108	5,08	1,54	-0,6	0,54
	Hayır	18	5,33	1,9		
Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek	Evet	108	5,55	1,34	0,15	0,88
	Hayır	18	5,5	1,58		
Algılanan Sosyal Destek Toplam	Evet	108	4,83	1,28	-1,57	0,11
	Hayır	18	5,36	1,45		

Tablo 11 incelendiğinde online eğitim döneminde ailesinin yanına dönen ve dönmeyen katılımcıların arasında ailelerinden ($t=-0.6$, $p>0.05$), arkadaşlarından ($t=0.15$, $p>0.05$) algıladıkları ve toplam ($t=-1.57$, $p>0.05$) algıladıkları sosyal destek puanlarının anlamlı bir farklılaşma göstermediği gözlemlenmektedir. Bununla birlikte özel insandan algılanan sosyal destek puanının anlamlı bir farklılaşma gösterdiği gözlemlenmektedir. Bu kapsamda online eğitim döneminde ailesinin yanına dönmeyen katılımcıların özel insandan ($t=-2.42$, $p<0.05$) algıladıkları sosyal destek puanlarının dönen katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 12. Algılanan Sosyal Destek Puanlarının Pandemi Sonra Sosyal Medya Kullanım Süresinde ve Sıklığında Artış Olması/Olmaması Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Pandemiden sonra sosyal medya kullanım süresinde ve sıklığınızda artış oldu mu?	N	X	SS	t	p
Özel İnsandan Algılanan Sosyal Destek	Evet	305	4,14	2,33	0,9	0,36
	Hayır	37	3,77	2,36		
Aileden Algılanan Sosyal Destek	Evet	305	5,45	1,47	3,31	0,18
	Hayır	37	5,11	1,67		
Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek	Evet	305	5,61	1,43	1,84	0,06
	Hayır	37	5,13	1,93		
Algılanan Sosyal Destek Toplam	Evet	305	5,07	1,34	1,68	0,09
	Hayır	37	4,67	1,45		

Tablo 12 incelendiğinde pandemiden sonra sosyal medya kullanım süresinde ve sıklığında artış olan ve olmayan katılımcılar arasında özel insandan ($t=0.9$, $p>0.05$), aileden ($t=1.31$, $p>0.05$), arkadaştan ($t=1.84$, $p>0.05$) algılanan ve toplam ($t=1.68$, $p>0.05$) algılanan sosyal destek puanlarının anlamlı bir farklılaşma göstermediği gözlenmektedir.

Tablo 13. Algılanan Sosyal Destek Puanlarının Pandemi Döneminde Ortalama Sosyal Medya Kullanım Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Pandemi döneminde ortalama sosyal medya kullanım süreniz ne kadar?	N	X	SS	t	p
Özel İnsandan Algılanan Sosyal Destek	1 saatten az	15	3,85	2,54	0,13	0,87
	1-3 saat	142	4,07	2,27		
	3 saatten fazla	185	4,14	2,36		
	Toplam	342	4,1	2,33		
Aileden Algılanan Sosyal Destek	1 saatten az	15	5,21	1,58	0,36	0,69
	1-3 saat	142	5,49	1,5		
	3 saatten fazla	185	5,38	1,5		
	Toplam	342	5,42	1,5		
Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek	1 saatten az	15	5,23	1,76	1,15	0,31
	1-3 saat	142	5,46	1,63		
	3 saatten fazla	185	5,66	1,35		
	Toplam	342	5,56	1,49		
Algılanan Sosyal Destek Toplam	1 saatten az	15	4,76	1,58	0,36	0,69
	1-3 saat	142	5,01	1,33		
	3 saatten fazla	185	5,06	1,36		
	Toplam	342	5,03	1,35		

Tablo 13 incelendiğinde pandemi döneminde ortalama sosyal medya kullanım süresi 1 saatten az, 1-3 saat ve 3 saatten fazla olan katılımcılar arasında özel insandan ($F=0.13$, $p>0.05$), aileden ($F=0.36$, $p>0.05$), arkadaştan ($F=1.15$, $p>0.05$) algılanan ve toplam ($F=0.36$, $p>0.05$) algılanan sosyal destek puanlarının anlamlı bir farklılaşma göstermediği gözlenmektedir.

Tablo 14. Algılanan Sosyal Destek Puanlarının En Çok Kullanılan Sosyal Medya Uygulaması Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Aşağıdakilerden hangisini en çok kullanıyorsunuz?	N	X	SS	t	p
Özel İnsandan Algılanan Sosyal Destek	Instagram	258	4,2	2,32	0,67	0,56
	Twitter	28	3,85	2,47		
	Diğer	53	3,77	2,34		
	Facebook	3	3,5	1,88		
	Toplam	342	4,1	2,33		
Aileden Algılanan Sosyal Destek	Instagram	258	5,44	1,51	0,47	0,7
	Twitter	28	5,28	1,24		
	Diğer	53	5,32	1,61		
	Facebook	3	6,25	0,9		
	Toplam	342	5,42	1,5		
Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek	Instagram	258	5,55	1,36	0,03	0,99
	Twitter	28	5,57	1,19		
	Diğer	53	5,58	1,42		
	Facebook	3	5,83	1,14		
	Toplam	342	5,56	1,5		
Algılanan Sosyal Destek Toplam	Instagram	258	5,06	1,36	0,33	0,79
	Twitter	28	4,9	1,19		
	Diğer	53	4,89	1,42		
	Facebook	3	5,19	1,14		
	Toplam	342	5,02	1,5		

Tablo 14 incelendiğinde pandemi döneminde farklı sosyal medya uygulamaları kullanan katılımcıların arasında özel insandan ($F=0.67$, $p>0.05$), aileden ($F=0.47$, $p>0.05$), arkadaştan ($F=0.03$, $p>0.05$) algıladıkları ve toplam ($F=0.33$, $p>0.05$) algıladıkları sosyal destek puanlarının anlamlı bir farklılaşma göstermediği gözlenmektedir.

Tablo 15. Sosyal Medya Kullanım Amaçlarının Pandemiden Sonra Sosyal Medya Kullanım Süresinde ve Sıklığında Artış Olması/ Olmaması Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Pandemiden sonra sosyal medya kullanım sıklığınızda ve süresinde bir artış oldu mu?	N	X	SS	t	p
Sosyal medyayı arkadaşlarla iletişim kurmak için kullanım	Evet	305	3,34	1,04	1,41	0,15
	Hayır	37	3,08	1,36		
Sosyal medyayı eğlenmek ve rahatlamak için kullanım	Evet	305	4,04	0,93	3,29	0
	Hayır	37	3,48	1,26		
Sosyal medyayı boş zamanları değerlendirmek için kullanım	Evet	305	3,77	1,06	3,92	0
	Hayır	37	3,02	1,34		
Sosyal medyayı müzik dinlemek için kullanım	Evet	305	3,34	1,38	1,83	0,67
	Hayır	37	2,59	1,3		
Sosyal medyayı mesaj almak ve göndermek için kullanım	Evet	305	3,56	1,22	0,99	0,31
	Hayır	37	3,35	1,41		
Sosyal medyayı insanları tanımak için kullanım	Evet	305	2,41	1,22	-0,1	0,91
	Hayır	37	2,43	1,32		
Sosyal medyayı olayları/gündemi takip etmek için kullanım	Evet	305	4,08	0,93	-0,57	0,56
	Hayır	37	4,22	1		
Sosyal medyayı kişisel sunum ve bilgi paylaşımı için kullanım	Evet	305	2,8	1,34	-0,55	0,57
	Hayır	37	3	1,53		
Sosyal medyayı kişi ve organizasyonlara ulaşmak için kullanım	Evet	305	3,06	1,36	-1,56	0,12
	Hayır	37	3,61	1,37		
Sosyal medyayı fikir alışverişinde bulunmak için kullanım	Evet	305	2,95	1,32	-2,31	0,02
	Hayır	37	3,72	1,17		
Sosyal medyayı bilgiye erişim amacıyla kullanım	Evet	305	3,76	1,08	-0,65	0,51
	Hayır	37	3,94	0,93		

Tablo 15 incelendiğinde, pandemiden sonra sosyal medya kullanım sıklığında ve süresinde artış olan katılımcıların olmayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek oranda sosyal medyayı eğlenmek ve rahatlamak ($t=3,29$, $p<0,05$) ve boş zamanlarını değerlendirmek ($t=3.92$, $p<0.05$) için kullandığı gözlemlenmektedir.

Tablo 16. Sosyal Medya Kullanım Amaçlarının Online Eğitim Döneminde Ailenin Yanına Geri Dönmüş Olma/Olmama Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Online eğitime geçiş yaptıktan sonra ailenizin yanına döndünüz mü?	N	X	SS	t	p
Sosyal medyayı arkadaşlarla iletişim kurmak için kullanım	Evet	108	3,32	1,12	-0,03	0,9
	Havır	18	3,33	1,13		
Sosyal medyayı eğlenmek ve rahatlamak için kullanım	Evet	108	3,95	0,93	-0,61	0,53
	Havır	18	4,11	1,02		
Sosyal medyayı boş zamanları değerlendirmek için kullanım	Evet	108	3,7	1,07	-2,1	0,58
	Havır	18	4,27	1,01		
Sosyal medyayı müzik dinlemek için kullanım	Evet	108	3,Sub	1,39	0,54	0,11
	Havır	18	2,83	1,42		
Sosyal medyayı mesaj almak ve göndermek için kullanım	Evet	108	3,67	1,22	1,59	0,09
	Havır	18	3,16	1,42		
Sosyal medyayı insanları tanımak için kullanım	Evet	108	2,34	1,25	-1,67	0,91
	Havır	18	2,88	1,45		
Sosyal medyayı olayları/gündemi takip etmek için kullanım	Evet	108	4,08	0,93	-0,57	0,56
	Havır	18	4,22	1		
Sosyal medyayı kişisel sunum ve bilgi paylaşımı için kullanım	Evet	108	2,8	1,34	-0,55	0,57
	Havır	18	3	1,53		
Sosyal medyayı kişi ve organizasyonlara ulaşmak için kullanım	Evet	108	3,06	1,36	-1,56	0,12
	Havır	18	3,61	1,37		
Sosyal medyayı fikir alışverişinde bulunmak için kullanım	Evet	305	2,95	1,32	-2,31	0,02
	Havır	37	3,72	1,17		
Sosyal medyayı bilgiye erişim amacıyla kullanım	Evet	108	3,76	1,08	-0,65	0,51
	Havır	18	3,94	0,93		

Tablo 16 incelendiğinde, online eğitim döneminde ailesinin yanına dönmeyen katılımcıların dönen katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek oranda sosyal medyayı fikir alışverişinde bulunmak için kullandığı gözlemlenmektedir ($t=-2.31$, $p<0.05$).

Tablo 17. Algılanan Sosyal Destek Puanları ve Sosyal Medya Kullanım Amaçları Arasındaki İlişki

		S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11
Özel Insandan Algılanan Sosyal Destek	Pearson Correlation	0,19**	0,12*	0,18	0,02	0,19**	0,12*	0,12*	0,23**	0,22**	0,18**	0,1
	Sig. (2-tailed)	0	0,01	0	0,65	0	0,02	0,02	0	0	0,01	0,05
	N	342	342	342	342	342	342	342	342	342	342	342
Aileden Algılanan Sosyal Destek	Pearson Correlation	0,24**	0,08	0,05	0,04	0,18**	0,18**	0,26**	0,27**	0,21**	0,28**	0,22**
	Sig. (2-tailed)	0	0,14	0,29	0,44	0	0	0	0	0	0	0
	N	342	342	342	342	342	342	342	342	342	342	342
Arkadaştan Algılanan Sosyal Destek	Pearson Correlation	0,38**	0,26**	0,16**	0,2**	0,32**	0,19**	0,22	0,19**	0,17**	0,21	0,18**
	Sig. (2-tailed)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	N	342	342	342	342	342	342	342	342	342	342	342
Algılanan Sosyal Destek Toplam	Pearson Correlation	0,34**	0,19**	0,18**	0,1*	0,29**	0,21**	0,24**	0,31**	0,27**	0,29**	0,2**
	Sig. (2-tailed)	0	0	0	0,05	0	0	0	0	0	0	0
	N	342	342	342	342	342	342	342	342	342	342	342

Tablo 17 incelendiğinde; özel insandan algılanan sosyal destek puanı ile sosyal medyayı arkadaşlarla iletişim kurmak için kullanma, eğlenmek ve rahatlamak için kullanma, boş zamanları değerlendirmek için kullanma, mesaj göndermek ve almak için kullanma, insanları daha iyi tanımak için kullanma, gündemi takip etmek için kullanma, kişisel sunum için kullanma, kişi ve organizasyonlara ulaşmak için kullanma, fikir alışverişinde bulunmak için kullanma arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir.

Aileden algılanan sosyal destek puanı ile sosyal medyayı mesajlaşmak için kullanma, insanları daha iyi tanımak için kullanma, gündemi takip etmek için kullanma, kişisel sunum için kullanma, kişi ve organizasyonlara ulaşmak için kullanma, fikir alışverişinde bulunmak için kullanma ve bilgiye erişim amaçlı kullanma arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek puanı ile sosyal medyayı kullanmanın tüm amaçları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ve toplam algıladıkları sosyal destek puanı ile sosyal medyayı kullanmanın tüm amaçları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

SONUÇ

Bu araştırmada algılanan sosyal destek ölçeğinden ve sosyal medya kullanım amaçları ölçeğinden elde edilen puanlar ile pandemi dönemine ilişkin değişkenler arasındaki ilişki ve algılanan sosyal destek ile sosyal medya kullanım amaçları arasındaki ilişki incelenmiştir. Pandemi dönemi, öğrencilerin çoğunlukla ailelerinin yanına dönmesi ve bu dönemde sağlık tedbirleri nedeniyle arkadaşlarıyla çoğunlukla yüz yüze değil sosyal medya üzerinden iletişime geçmek zorunda kalması sonuçlarını doğurmuştur. Sokağa çıkma yasakları, kafe ve restoranlar gibi sosyalleşme mekanlarının kapanmasıyla da birlikte uzun süreler boyunca gençler aileleriyle ev içi ortamı paylaşmışlardır. Sosyal destek algısı, bireylerin sosyal hayatlarına ilişkin tüm sosyal algılarında olduğu gibi yeni yaşam deneyimleri ve yeni gözlemler sonucunda değişip dönüşmektedir (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2017: 164-165). Sonuç olarak; pandemi dönemi bu araştırma kapsamında gençlerin sosyal destek algılamalarını incelemek ve sosyal medyada kurulan iletişimlerin ve etkileşimlerin gençler tarafından bir sosyal destek olarak algılanıp algılanmadığına dair fikir sahibi olmak için bir avantaj olarak kullanılmıştır. Nitekim araştırmanın pandemi dönemi haricinde bir dönemde gerçekleştirilmesi durumunda arkadaştan algılanan sosyal destek puanının kaynağının sosyal medyada kurulan ilişkiler mi ya da yüz yüze kurulan ilişkiler mi olduğundan emin olmak mümkün olmayacaktır.

Araştırmanın bulgularına göre pandemiden önce ailesiyle birlikte yaşayan katılımcıların ailesinden algıladıkları sosyal destek puanlarının yaşamayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca online eğitim döneminde ailesinin yanına dönmeyen katılımcıların daha yüksek oranda sosyal medyayı fikir alışverişinde bulunmak için kullandığı görülmüştür. Bu bulgulara göre, gençlerin ailelerinden algıladıkları sosyal destek algılarında fiziksel olarak aynı evde bulunmanın, yüz yüze kurdukları iletişimin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim literatürdeki araştırmalar da bu sonucu desteklemektedir (Yılmaz, Yılmaz ve Karaca, 2008: 78; Çeçen, 2008, 424).

Araştırmanın diğer bulgularına göre, online eğitim döneminde ailesinin yanına dönmeyen katılımcıların özel insandan algıladıkları sosyal destek puanlarının dönen katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Eker ve Arkar (2001) algılanan sosyal destek ölçeğinden “özel insan” ifadesini çıkarıp yerine “aileniz dışında” ifadesini koymuş olsa da daha önce yaptıkları çalışmalarda ve ölçeğin güncellenmeden önceki halinde üniversite öğrencilerinin aileleri ve arkadaşları dışındaki “özel insan” alt boyutunu romantik ilişkileri bağlamında algıladıklarını tespit

etmişlerdir. Bu kapsamda; bu araştırmada, online eğitim döneminde ailesinin yanına dönmeyen katılımcıların özel insandan algıladıkları sosyal destek puanlarının daha yüksek çıkmasında, erkek/kız arkadaşlarıyla aynı evi paylaşabiliyor olmalarının ya da ailesinin yanına dönen katılımcılara göre kültürel nedenler veya ailenin yanına döndükten sonra erkek/kız arkadaşın olduğu şehirden ayrılma durumunun olmaması gibi nedenlerden dolayı erkek/kız arkadaşla daha kolay iletişim kurmanın etkili olabileceği tahmin edilmektedir. Bu sonuçlara göre gençlerin özel insandan algıladıkları sosyal destek algılamaları için de yüz yüze kurulan iletişimin ve fiziksel olarak birlikte zaman geçirmenin hala önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte; pandemiden önce ailesiyle birlikte yaşamayan katılımcılar, pandemi ve sokağa çıkma kısıtlaması döneminde bu zorlu süreci aileleriyle birlikte deneyimlemiş olsalar da pandemiden önce ailesiyle birlikte yaşayan katılımcıların ailesinden algıladıkları sosyal destek puanlarının yaşamayan katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olması pandemi döneminde gençlerin yöneldiği diğer sosyal destek mekanizmalarının araştırılması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

Sosyal medya kullanımı ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi ele alan literatürdeki diğer çalışmalar; özellikle kanser gibi hastalıklara sahip bireyler ve bakıcıları, yeni doğum yapmış anneler, transseksüel ergenler gibi içsel ve dışsal nedenlerden dolayı toplumdan soyutlanmış bireylerin yaşamlarında sosyal medyanın sosyal destek işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır. Sosyal medya bu işlevini bilgi desteği sağlayarak, duygusal destek sağlayarak ve üyelerinin birlikte değer yarattığı sanal topluluklar sağlayarak yerine getirmektedir (Selkie, Adkins, Masters, Bajpai ve Shumer, 2020: 275-279; Archer ve Kao, 2018: 128-138; Warner vd., 2020: 7-10). Paralel olarak, bu araştırmada da online eğitim döneminde ailesinin yanına dönmeyen katılımcıların daha yüksek oranda sosyal medyayı fikir alışverişinde bulunmak için kullandığı görülmüştür.

Literatürdeki pek çok araştırma bireylerin pandemi döneminde salgının yol açtığı olumsuz deneyimlerle baş edebilmek için sosyal desteğe ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur (Karal ve Biçer, 2020: 146-149; Birinci ve Bulut, 2020: 65-67; Aşkın, Bozkurt ve Zeybek, 2019: 309-312; Grey vd., 2020: 3-5). Bireylerin sosyal yaşamdan soyutlanmasına neden olan pandemi döneminde de sosyal medya benzer işlevler üstlenmiştir. Nitekim bu araştırmada da sosyal medya kullanım amaçları ile algılanan sosyal destek puanları arasındaki ilişki incelendiğinde; özel insandan algılanan sosyal destek puanı ile sosyal medyayı arkadaşlarla iletişim kurmak için kullanma, mesaj göndermek ve almak için kullanma, insanları daha iyi tanımak için kullanma, fikir alışverişinde bulunmak için kullanma arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki; arkadaştan algılanan sosyal destek puanı ile sosyal medyayı kullanmanın tüm amaçları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki ve toplam algılanan sosyal destek puanı ile sosyal medyayı kullanmanın tüm amaçları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki dikkat çekmektedir. Sonuç olarak, gençlerin sosyal medyada diğer insanlarla kurdukları iletişim ve etkileşim ile sosyal destek algılamaları arasında bir ilişki olduğu görülmektedir.

Pandemi döneminde sosyal medya kullanımı ve sosyal destek ilişkisini inceleyen benzer örneklemli araştırmalarda da aktif sosyal medya kullanımının yüksek sosyal destek arayışıyla ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte bu araştırmalarda da ortaya konulduğu gibi bu durumun pandemi dönemiyle özdeşleşen yalıtılmışlık ve kaygı duygularıyla daha şiddetlenmiş olması olasıdır (Lisitsa vd., 2020: 719-721). Buna rağmen pandemi döneminde artan sosyal medya kullanımı ve bu araştırma bulgularının da dahil olduğu sosyal medya kullanımı ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi ortaya koyan kanıtlar sosyal medyanın gelişigüzel mesajlaşmalar ve gelişigüzel bazı sanal davranışlar (takipleşme, grup kurma, yorum yapma vb.) bütünü olmadığını göstermektedir.

Sosyal medya uygulamalarındaki iletişim ve etkileşimin sosyal destek olarak algılanması depresyon ve kaygı bozukluğu gibi ruhsal sorunlara karşı koruyucu bir faktör olabildiği gibi (Marzouki, Salem Aldossari ve Veltri, 2021: 7-8), sosyal medyadan algılanan sosyal destek sosyal medyanın zararlı kullanımıyla ve sosyal medya bağımlılığıyla da ilişkili olabilmektedir. Gençler sosyal medyadan algıladıkları sosyal desteği sürdürmek için kendilerine sahte kimlikler yaratabilmekte ya da sosyal medyadaki iletişim daha kolay, daha az kaygı verici ve daha tatmin edici algılandığında bağımlılık geliştirebilmektedirler (Bilgin ve Taş, 2018: 755).

Bu araştırmanın bulgularına göre aileden ve özel insandan algılanan sosyal destek kapsamında gençler için yüz yüze iletişimin hala önemli olduğu görülse de önemli olan husus, araştırmacıların ve özellikle de sahadaki meslek elemanlarının (aile danışmanları, sosyal hizmet uzmanları, psikolojik danışmanlar, çocuk gelişimciler, psikologlar) sosyal medyanın avantajlı veya dezavantajlı şekilde bir sosyal destek unsuru olarak karşılıklarına çıkabileceğinin farkında olmalarıdır. Sahadaki meslek elemanları ve öğretmenler aracılığıyla sosyal medyanın faydalı kullanımına yönelik eğitimlerin çocuklara ve gençlere verilmesi önerilmektedir.

Bu araştırmanın örnekleminin çok büyük bir çoğunluğu kadınlardan oluşmaktadır. Daha homojen bir örneklem, daha genellebilir bulgular elde edilmesini sağlayacaktır. Bununla birlikte, gelecek araştırmalar için pandemi döneminde sosyal destek algılamalarına yönelik ölçek çalışmalarının geliştirilmesi ve gençlerin sosyal destek algılamaları ve sosyal medya kullanımına yönelik daha büyük örneklemlerle çalışmaların gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Yazarların Katkı Düzeyleri: Birinci Yazar %50, İkinci Yazar %50.

Etik Komite Onayı: Çalışmaya, KTO Karatay Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından 29.04.2021 tarihinde ve 8092 no'lu karar ile etik kurul onayı verilmiştir.

Finansal Destek: Çalışmada Finansal Destek Alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Çalışmada Potansiyel Çıkar Çatışması bulunmamaktadır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Bu çalışmanın yayıma hazırlanması sürecinde yardımını esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Hatice Budak'a teşekkürlerimi sunarım.

KAYNAKLAR

- ABAY ALYÜZ, S. B. (2020). Sosyal Desteğin Birey Yaşamında Önemi ve Sosyal Hizmet. *Journal of Education in Muslim Societies and Communities*, 4(1), 119.
- AŞKIN, R., BOZKURT, Y. ve ZEYBEK, Z. (2019). Covid-19 Pandemisi: Psikolojik Etkileri ve Terapötik Müdahaleler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı(37)*, 309-312.
- ARCHER, C. ve KAO, K.-T. (2018). Mother, Baby and Facebook Makes Three: Does Social Media Provide Social Support for New Mothers? *Media International Australia*, 168(1), 128-138. BEDEL, A., ve KUTLU, A. (2018). Başa Çıkma Stratejilerinin Algılanan Sosyal Desteğe Göre İncelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 116-117. doi:10.29029/busbed.378121
- BİLGİN, O. ve TAŞ, İ. (2018). Effects of Perceived Social Support and Psychological Resilience on Social Media Addiction among University Students. *Universal Journal of Educational Research*, 6(4), 755. doi:10.13189/ujer.2018.060418
- CARR, C. T. ve HAYES, R. A. (2015). Social Media: Defining, Developing, and Divining. *Atlantic Journal of Communication*, 23(1), 11. doi: <https://doi.org/10.1080/15456870.2015.972282>
- ÇEÇEN, A. R. (2008). Öğrencilerinin Cinsiyetlerine ve Anababa Tutum Algılarına göre Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 415-431.
- ÇETİNKAYA, F. F. ve KORKMAZ, F. (2019). Algılanan Sosyal Destek ile Stres Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20(1), 100.
- EKER, D., ARKAR, H. ve YALDIZ, H. (2001). Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin Gözden Geçirilmiş Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenirliliği. *Türkiye Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 17-25.
- GEORGE, D. ve MALLERY, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*. Boston: Pearson.
- GIDDENS, A. (2008). *Sosyoloji*. (H. Özel, T. Kabadayı, M. Turhan Kara, I. Bayar, ve H. Bravo, Çev.) İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- GREY, I., ARORA, T., THOMAS, J., SANEH, A., TOHME, P. ve ABI-HABIB, R. (2020). The role of perceived social support on depression and sleep during the COVID-19 pandemic. *Psychiatry Research*, (293), 3-5.
- İNTERNET: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/339887/9789289054911-eng.pdf> (Erişim Tarihi: 06. 03. 2021)
- İNTERNET: <https://wearesocial.com/uk/blog/2021/01/digital-2021-the-latest-insights-into-the-state-of-digital/> (Erişim Tarihi: 05. 05. 2021)
- İNTERNET: [https://www.gwi.com/hubfs/1.%20Coronavirus%20Research%20PDFs/GWI%20coronavirus%20findings%20March%202020%20-%20Multi-Market%20data%20\(Release%203\).pdf](https://www.gwi.com/hubfs/1.%20Coronavirus%20Research%20PDFs/GWI%20coronavirus%20findings%20March%202020%20-%20Multi-Market%20data%20(Release%203).pdf) (Erişim Tarihi: 06. 01. 2021)
- JAMES, S. A. (2017). Invited Commentary: Cassel's "The Contribution of the Social Environment to Host Resistance" -A Modern Classic. *American Journal of Epidemiology*, 185(11), 1032. doi:10.1093/aje/kwx070
- KAĞITÇIBAŞI, Ç. ve CEMALCILAR, Z. (2017). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- KARA, T. (2013). *Sosyal Medya Endüstrisi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- KARAL, E. ve BİÇER, B. G. (2020). Salgın Hastalık Döneminde Algılanan Sosyal Desteğin Bireylerin Psikolojik Sağlamlığı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Birey ve Toplum*, 10(1), 146-149.

- KARAÇAM, Z., DÖNMEZ, A., DOĞAN, H. ve ÜSTÜNDAĞ, H. (2021). Kadınların Kaygı Düzeyleri ve Stres ile Baş Etme Yöntemlerinin İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(1), 67.
- LIN, X. ve KISHORE, R. (2021). Social Media-Enabled Healthcare: A Conceptual Model of Social Media Affordances, Online Social Support, and Health Behaviors and Outcomes. *Technological Forecasting and Social Change*, 166, 120574. doi: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.120574>
- LISITSA, E., BENJAMIN, K. S., CHUN, S. K., SKALISKY, J., HAMMOND, L. E. ve MEZULIS, A. H. (2020). Loneliness Among Young Adults During COVID-19 Pandemic: The Mediation Roles of Social Media Use and Social Support Seeking. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 39(8), 719-721.
- MARZOUKI, Y., SALEM ALDOSSARI, F. ve VELTRI, G. A. (2021). Understanding the Buffering Effect of Social Media Use on Anxiety During the COVID-19 Pandemic Lockdown. *Humanities and Social Sciences Communications*, 8(47), 7-8. doi: <https://doi.org/10.1057/s41599-021-00724-x>
- ÖZAKKAŞ, T. (2018). Alan Kuramının Diğer Psikanalitik Kuramlarla İlişkisi. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, 1(2), 6.
- PUTNAM, R. D. (1994). Social Capital and Public Affairs. *Bulletin of the American Academy of Arts and Sciences*, 47(8), 6-7.
- SCHULTZ, D. P. ve SCHULTZ, S. E. (2007). *Modern Psikoloji Tarihi*. (Y. Aslay, Çev.) İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- SELKIE, E., ADKINS, V., MASTERS, E., BAJPAI, A. ve SHUMER, D. (2020). Transgender Adolescents' Uses of Social Media for Social Support. *Journal of Adolescent Health*, 66(3), 275-279. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2019.08.011>
- SOLMAZ, B., TEKİN, G., HERZEM, Z. ve DEMİR, M. (2013). İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama. *Selçuk İletişim*, 7(4), 23-32.
- TAYLOR, S. E., ANNE PEPLAU, L. ve SEARS, D. O. (2015). *Sosyal Psikoloji*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- WARNER, E. L., KIRCHHOFF, A. C., ELLINGTON, L., WATERS, A. R., SUN, Y., WILSON, A. ve CLOYES, K. G. (2020). Young Adult Cancer Caregivers' Use of Social Media for Social Support. *Psycho-Oncolog*, 1(8), 7-10. doi: <https://doi.org/10.1002/pon.5402>
- YALOM, I. (2012). *Grup Psikoterapisinin Teori ve Pratiği*. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- YEGEN, C. (2013). Demokratik ve yeni bir kamusal alan olarak sosyal medya. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 120.
- YILMAZ, E., YILMAZ, E. ve KARACA, F. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Genel Tıp Dergisi*, 18(2), 78.